

2000-2016 YILLARI ARASINDA TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI ALANINDA YAYIMLANAN MAKALE VE TEZLERİN ANALİZİ

Burcu DÖNMEZ*

Kerim GÜNDOĞDU**

Geliş Tarihi: Ekim, 2016

Kabul Tarihi: Aralık, 2016

Öz

Bu çalışma 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programı alanında yayımlanmış makale ve tezlerin yöntem bölümlerinin analizini amaçlamaktadır. Bu amaçla 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programı alanında yazılan 35 lisansüstü tez ve 25 makale yayımlandıkları yıl, yazar sayıları, yöntemleri, örneklem özellikleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, kullanılan kaynak sayıları, araştırma amaçları ve konuları açısından içerik analizine tabi tutulmuştur. Veri toplama aracı olarak Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve ULAKBİM Ulusal Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulguların sayısal değerleri yüzde / frekans tabloları aracılığıyla sunulmuştur. Verilerin analizi sonucunda 2005 ve 2012 yıllarında Türkçe eğitim programları alanına ilişkin çalışmalarda yoğunlaşma olduğu; makalelerin çoğunlukla tek veya iki yazar tarafından yazıldığı; nitel araştırmaların çalışmalarda ağırlık kazandığı; örneklem grubunun genellikle öğretmenlerden oluştuğu; veri toplama araçlarından en çok dokümanların ve likert tipi anketlerin tercih edildiği; bu verilerin daha çok kestirimsel istatistik ve nitel yöntemlerle analiz edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca incelenen çalışmaların bir kısmının yöntem bölümüne ilişkin bilgilere çalışmalarda tam ve doğru olarak yer verilmediği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretim programı, içerik analizi, tez, makale.

CONTENT ANALYSIS OF ARTICLES AND THESES ON TURKISH LESSON CURRICULUM PUBLISHED BETWEEN THE YEARS OF 2000-2016

Abstract

This study aims to analyze the methodological parts of articles and theses published between the years of 2000-2016 within the field of Turkish Lesson curriculum in Turkey. For this purpose, articles and theses were analyzed in terms of their publishing year ranges, number of authors, methods, data collection procedures, sample characteristics, number of references, data analysis techniques and study purposes. A total of 25 articles attained by surveying the journals between 2000-2016 in ULAKBİM Database and 35 theses by analyzing the Higher Education Council (YÖK) National Theses Center by employing document content analysis. As the results, it has been

* Yüksek Lisans Öğrencisi; Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD, burcugdonmez@gmail.com.

** Doç. Dr.; Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD, gundogduk@gmail.com.

determined that there has been a rise in the number of the studies in the field of Turkish curriculum in 2005 and 2012; the articles have been written by a few authors; the qualitative studies have been preferred; data has been collected through document analyses and likert type scales / questionnaires; collected data has been analyzed by qualitative or predictive statistical techniques. It has been determined that some of the studies that have been analyzed lack the exact data concerning the information about method section of the documents employed in the study.

Keywords: Turkish curriculum, content analysis, thesis, articles.

Ø. Giriş

Bilgi miktarının hızla artmakta olduğu günümüzde bilginin üretilmesi ve tüketilmesi önem kazanmaktadır. Nitelikli bilgi birikimine sahip ülkelerin eğitim, ekonomi, teknoloji, sanat, kültür gibi konularda güçlü olduğu düşünüldüğünde bilginin üretilmesi, öğretilmesi ve yayılmasında eğitim sistemine büyük görevler düşmektedir (Karakütük, 2001).

Son yıllarda eğitim-öğretime ilişkin uygulamaların şekillendirilmesinde önemli rolü olan eğitim araştırmalarının sayısında büyük artış olduğu görülmektedir. Yayımlanan bu çalışmaların bir kısmı eğitim reformlarına temel oluşturmakta bir kısmı ise daha önce gerçekleştirilen araştırmaların sonuçlarının güvenilirliğini test etmektedir (Karadağ, 2009). Sonuç olarak tüm bu araştırmaların temel amacı eğitim sisteminin işlevselliğini ve kalitesini arttırmaktır (Göktaş vd., 2012). Ancak eğitim araştırmalarındaki niceliksel artış tek başına yeterli olmamakta, bu araştırmaların nitelik ve metot açısından sorgulanması da aynı derecede önem taşımaktadır (Karadağ, 2010). Tasarlanan her yeni araştırmanın kendinden önceki araştırmaların etkisiyle biçimlendiği göz önünde bulundurulduğunda belirli dönemlerde eğitim literatürüne ilişkin genel bir değerlendirme yapılması yalnızca o döneme ilişkin araştırmaların niteliğine dair bilgi vermekle kalmayıp aynı zamanda daha sonraki araştırmalara da ışık tutacaktır (Erdem, 2011). Değişim ve gelişimden en hızlı etkilenen eğitim alanında yapılan araştırmaları takip etmenin önemi araştırmacıları 1960'lı yıllardan itibaren araştırmaların metodolojik açıdan incelenmesi çalışmalarına yönlendirmiştir (Elmore ve Woehlke, 1996).

Eğitim alanının en önemli boyutlarından biri ana dil eğitimidir. Ana dil eğitiminin içeriğini oluşturan temel dil becerileri, bütün öğrenme alanları için kritik önem taşıyan dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi ön öğrenmeleri kapsar. Ülkemizde Türkçe öğretimine ilişkin pek çok konuda (dil bilgisi, ders kitabı incelemesi, materyal tasarımı, ölçme ve değerlendirme) araştırma yapılmıştır. Araştırma konularındaki çeşitlilik ve nicelik bu alanda yapılan çalışmaların değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Türkçe eğitimi alanında yayınlanmış çalışmalara ilişkin farklı içerik analizi çalışmaları yapılmış ve bu alandaki araştırma eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bozkurt ve Uzun'a (2015) ait "Türkçenin Eğitimi-Öğretimine İlişkin Bir Alanyazını Değerlendirmesi" isimli

çalışmada Türkiye’de düzenli olarak yapılan uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan bildirimlerdeki temel eğilimlerin raporlaştırılması amaçlanmış ve araştırma sonucunda bu bildirimlerin konularının çoğunlukla ders kitaplarını inceleme olduğu görülmüştür. Aktaş ve Yurt’un (2015) “Türkçe Eğitimi Alanındaki Makale Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi” adlı çalışmasında ise Türkçe eğitimi alanında yazılan makalelerin özet kısımları kapsam yeterliliği açısından ele alınarak konuya ilişkin bazı eleştirilerde bulunulmuştur. Sevim ve İşcan’a (2012) ait “Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinde Geçen Anahtar Kelimelere Dönük Bir İçerik Analizi” çalışması ise Türkçe alanında yazılan tezlerin anahtar kelimelerinden yola çıkarak konularına ilişkin çıkarımlarda bulunmuş, dinleme ve konuşma alanındaki çalışmaların yetersiz olduğu sonucuna varmıştır. “Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler” adlı çalışmada ise Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), Türkçe eğitimi alanındaki makaleleri yöntem açısından incelemiş, ‘tarama’ modelindeki çalışmaların yoğunlukta olduğu ve veri analiz yöntemleri arasında da ‘betimsel analiz’in çok kullanıldığını belirtmiştir.

Türkçe dersi ve öğretim programlarına ilişkin çalışmaların yanı sıra yalnız eğitim-öğretim programlarına ilişkin çalışmaları değerlendirmeye yönelik birtakım çalışmalar yapılmıştır. Erdoğan ve arkadaşlarına (2015) ait “2005-2011 Yılları Arasında Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi” adlı çalışmada 2005 yılı itibarıyla yenilenen programlar hakkında yayınlanmış makaleler öğretmen görüşleri açısından içerik analizine tabi tutulmuş, genel olarak öğretmen görüşlerinin olumlu yönde olduğu sonucuna varılmıştır. Bir diğer çalışma ise Ozan ve Köse’ye (2014) ait “Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri”dir. Bu çalışmada eğitim programları alanında yayınlanmış makaleler incelenmiş makalelerin büyük çoğunluğunun tek ya da iki yazarlı olduğu, betimsel tarama türünün ağırlıkta olduğu gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Türkçe dersine ve eğitim programlarına ilişkin yukarıda sayılan çalışmalar bulunmakla birlikte Türkçe eğitim / öğretim programının tek başına ele alındığı bir çalışma olmadığı görülmektedir. Ayrıca bu içerik analizi çalışmalarında ağırlıklı olarak makalelerin ele alındığı lisansüstü ve doktora tezlerine ilişkin içerik analizi çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir

Bu çalışmada Türkçe öğretimine ilişkin çalışmalar Türkçe eğitim / öğretim programları açısından ele alınmış, Türkiye’de 2000-2016 yılları arasında ‘Türkçe Eğitim / Öğretim Programı’ anahtar kelimeleri bağlamında yayınlanmış makale ve tezlerin yöntem açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel niteliktedir ve doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

1.2. Araştırmanın kapsamı

Bu araştırmada, tam erişime açık olması kriterine dayalı olarak, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve ULAKBİM Ulusal Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanlarında kaydı bulunan, 2000-2016 yılları arasındaki yayınların tüm tez ve makalelerin taranması sonucu 25 makale ve 35 lisansüstü tez incelenmiştir. Tarama yapılırken anahtar kelimeler olarak ‘Türkçe öğretim programı’ ve ‘Türkçe eğitim programı’ sözcükleri kullanılmıştır. Doğrudan Türkçe eğitimi veya Türkçe ile ilgili yazılmış çok sayıda çalışma, eğitim programları ile ilgisinin olmaması nedeniyle çalışmada kapsam dışı tutulmuştur.

1.3. Veri Toplama Aracı

Ulaşılan makale ve tezlerin her biri “Makale / Tez İnceleme Formu” kullanılarak analiz edilmiştir. “Makale / Tez İnceleme Formu” Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilmiştir. Bu araştırmada bu formun Ozan ve Köse (2012) tarafından revize edilmiş hali kullanılmıştır ve bazı kısımlarda araştırmacılar tarafından esnek bir tutumla küçük değişiklikler yapılmıştır.

1.4. Verilerin Analizi

Yukarıda adı geçen ve bu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan formda ‘makale / tezin künyesi, türü, amacı ve konusu, araştırma deseni / yöntemi, veri toplama araçları, örneklem, veri analizi yöntemleri ve eserdeki kaynak sayısı’ olmak üzere toplam sekiz bölüm bulunmaktadır. Öncelikle, her bir esere ilişkin bir form kaydı oluşturulmuş ve bu formların doğruluğu iki araştırmacı tarafından her bir form için ayrıca kontrol edilmiştir. Böylece araştırmacılar arası tutarlılığa bakılmıştır. Son olarak, bu formlara dayalı olarak elde edilen bilgiler ‘Office Excel’ ortamına kaydedilerek yüzde ve frekans gibi betimsel veriler elde edilmiştir.

Formlar aracılığıyla elde edilen veriler içerik analiziyle incelenmiştir. İçerik analizinde, bahsedilen form aracılığıyla elde edilen verilerin benzer yönlerinin belli kavram ve temalar etrafında bir araya getirilmesi ve okuyucuya anlayabileceği bir format çizmesi planlanmıştır. Bu bağlamda içerik analizi kullanılmasının en temel nedeni, araştırılan konunun nesnel, sistematik ve niceliksel olarak çözümlenmesine olanak tanınmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2. Bulgular

2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programı alanında yayımlanmış makale ve tezlerin incelenerek alandaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla 35 lisansüstü tez ve 25 makale içerik analizine tabi tutulmuştur. Makaleler ve tezlerin yayımlanma yılına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin ve makalelerin yıllara göre yayın frekans ve yüzdeleri

Yıl	Tezler		Makaleler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
2002	0	0	1	4	1	1,7
2004	1	2,9	0	0	1	1,7
2005	1	2,9	3	12	4	6,7
2006	3	8,6	0	0	3	5
2007	8	22,8	4	16	12	20
2008	2	5,7	1	4	3	5
2009	5	14,2	4	16	9	15
2010	1	2,9	5	20	6	10
2011	0	0	3	12	3	5
2012	7	20	1	4	8	13,3
2013	2	5,7	2	8	4	6,7
2014	2	5,7	0	0	2	3,3
2015	1	2,9	1	4	2	3,3
2016	2	5,7	0	0	2	3,3
Toplam	35	100	25	100	60	100

Tezlerin 8'i (22,8) 2007 yılında, 7 tanesi (20) ise 2012 yılında yayınlanmıştır. Makalelerin ise 5'i (%20) 2010 yılında, dörder tanesi (%16) 2007 ve 2009 yıllarında yayınlanmıştır. Toplam sayılara baktığımızda 60 yayından 12 tanesi (%20) 2007 yılında, 9'u (%15) 2009 yılında yayınlanmıştır. 2000, 2001 ve 2003 yıllarında çalışmaya rastlanmamıştır. 2005 yılı sonrasında yazılan tez ve makalelerin sayısında ise hızlı bir artış olduğu dikkati çekmektedir. Bu durumun, 2005-2006 öğretim yılı itibariyle yeni geliştirilen öğretim programlarının çeşitli açılardan değerlendirilmesi çalışmalarının bir sonucu olduğu söylenebilir.

2000-2016 yılları arasında yayınlanmış lisansüstü tezlerin yüksek lisans ve doktora tezi olma durumuna göre yapılan frekans ve yüzdelik değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yıllara göre yüksek lisans ve doktora tezleri

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora
	f	f
2004	0	1
2005	1	0
2006	3	0
2007	5	3
2008	2	0
2009	5	0
2010	1	0
2012	5	2
2013	2	0
2014	1	1

2015	1	0
2016	2	0
Toplam	27	8

İncelenen 27 yüksek lisans tezinin beşer tanesi 2007, 2009 ve 2012 yıllarında yayınlanmıştır. Sekiz doktora tezinin 3'ü 2007 yılında 2 tanesi ise 2012'de yayınlanmıştır. Bu yıllar yapılandırmacı yaklaşımın öğretim programlarında kullanılmaya başladığı 2005-2006 eğitim yılından hemen sonraki yıllar olması nedeniyle, yeni programlara ilişkin araştırmaların olması doğal karşılanabilir.

ULAKBİM Ulusal Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanından yararlanılarak incelenen 25 makalenin yazar sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo3. Makalelerin yazar sayısına ilişkin frekans ve yüzdeler

Yazar sayısı	f	%	Yazar sayısı	f	%
1 yazarlı	9	36	3 yazarlı	3	12
2 yazarlı	12	48	4 yazarlı	1	4
Toplam	25	100			

İncelenen makalelerin 9'u (%36) tek yazarlı, 12'si (%48) iki yazarlı, 3'ü (%12) üç yazarlı, 1'i (%4) dört yazarlıdır. Bu verilere dayalı olarak en fazla iki yazar tarafından üretilen çalışmaların tercih edildiği ve ekip çalışmasının bu eserleri yazarlar tarafından fazlaca tercih edilmediği söylenebilir. Makaleler ve tezlerin araştırma türüne ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Makale ve tezlerin türlerine ilişkin frekans ve yüzdeler

Tür	Tezler		Makaleler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Araştırma-inceleme	20	57,1	16	64	36	60
Kuramsal (Derleme)	15	42,9	9	36	24	40
Toplam	35	100	25	100	60	100

İncelenen tezlerin 20 tanesi (%57,1) araştırma-inceleme türünde, 15 tanesi (42,9) ise kuramsal (derleme) türdedir. Makalelerin ise 16'sı (%64) araştırma-inceleme türünde, 9'u (%36) ise kuramsal (derleme) türündedir. İncelenen çalışmaların toplam değerlerine bakıldığında 36 tanesinin (%60) araştırma-inceleme, 24 tanesinin (%40) kuramsal (derleme) türünde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Türkçe eğitim programları konulu araştırmaların alan araştırmaları ağırlıklı olmak üzere, var olan literatür ve konuyla ilgili dokümanların incelenmesi yönelimli oldukları söylenebilir. Makaleler ve tezlerin araştırma yöntemine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin ve makalelerin araştırma yaklaşımlarına ilişkin frekans ve yüzdeler

Yaklaşım	Makale		Tez		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nitel	16	64	15	42,8	31	51,7

Nicel	8	32	12	34,3	20	33,3
Karma	1	4	8	22,9	9	15
Toplam	25	100	35	100	60	100

Tablo 5'e bakıldığında, ilgili alanda yazılan makalelerin 16'sının (%64) nitel araştırma yaklaşımına, 8'inin (%32) ise nice yaklaşıma dayalı olarak yazıldığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında bir tane makalenin ise karma desene sahip olduğu görülmektedir. Tezlerin ise izlenen araştırma yaklaşımı dikkate alındığında makalelere kıyasla daha orantılı olarak dağıldığı söylenebilir. Yapılan 15 (%42,8) tez nicel, 12 tez (%34,3) ve sekiz tez ise (%22,9) karma desene bağlı olarak yapılmıştır. Toplamda ise araştırma yaklaşımlarına bakıldığında, çalışmaların yarısından fazlasının nitel araştırma yaklaşımları bağlamında yapıldığı söylenebilir.

Tablo 6 . Tezlerin ve makalelerin araştırma türüne ilişkin frekans ve yüzdeler

Araştırma Deseni / Türü	Araştırma Yöntemi	Makale		Tez		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Deneysel	Gerçek deneysel	-	-	1	2,9	1	1,7
	Yarı deneysel	-	-	1	2,9	1	1,7
	Tek denekli	-	-	1	2,9	1	1,7
Deneysel Olmayan	Betimsel tarama	8	20	24	68,5	32	54
	İlişkisel tarama	1	4	-	-	1	1,7
	Karşılaştırmalı	1	4	-	-	1	1,7
	Olgu bilim	1	4	-	-	1	1,7
	Durum çalışması	2	8	1	2,9	3	5,2
	Diğer	-	-	1	2,9	1	1,7
Karma	Açıklayıcı	-	-	1	2,9	1	1,7
Belirtilmemiş		12	48	5	14,3	17	27
Toplam		25	100	35	100	60	100

Araştırma kapsamında incelenen tez ve makaleler türlerine göre analiz edildiğinde, deneysel araştırmalara yalnızca tez çalışmalarında yer verildiğini ve bunun sayısının son derece düşük ($f=3$, %8,7) olduğunu söylemek mümkündür. Araştırmalarda deneysel olmayan yöntemlerden betimsel taramaya ($f=32$, %54) ağırlıklı olarak yer verildiği söylenebilir. Betimsel tarama yöntemine 8 makalede (%20) rastlanırken, 24 (%68,5) lisansüstü tez bu yöntem uygulanarak yazılmıştır. Özellikle makale çalışmalarında hiç deneysel desene başvurulmaması ve tez çalışmalarında ise olgu bilim (fenomenoloji), karşılaştırmalı çalışma ve durum çalışması araştırmalarına hiç yer verilmemiş olması dikkat çekicidir. Ayrıca deneysel ve deneysel olmayan desen olarak araştırmasını tanımlayan bir tez ve makalede de karma desen kullanıldığı ifade edilmiş olsa da, araştırmacılar bu durumu yukarıdaki tabloya ekleme yoluna gitmişler ancak bu araştırmaların deseni konusunda tereddüt olduğunu görmüşlerdir. Ayrıca bir tez çalışmasında bahsedilen yöntem hiçbir şekilde araştırma kapsamında düşünülememiştir. Tabloda en çok dikkat çeken husus ise yazılan makalelerin neredeyse yarısında ($f=12$, %48) ve tezlerin beşinde (%14,3) araştırma deseni ve yönteminden hiç bahsedilmemiştir. Tüm bunların yanında, metodoloji açısından araştırma deseni ve yöntemi bakımından dikkati çeken diğer

konular ise, sözü edilen eserler arasında yapısal eşitlik modeli, kültür analizi, eylem araştırması ve meta analiz çalışmalarının hiç yapılmamış olmasıdır. Konuyla ilgili araştırma yapacak olanlar için bunlar dikkate değer önem arz etmektedir.

Araştırma-incelemeye dayalı olan makaleler ve tezlerin veri toplama araçlarına ilişkin frekans değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Makale ve tezlerin veri toplama araçlarına ilişkin frekans ve yüzdeler

Veri toplama araçları	Makale		Tez		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Gözlem	Katılımcı	-	-	2	4,2	2	2,7
	Katılımcı olmayan	1	3,8	2	4,2	3	4,1
Görüşme	Yapılandırılmış	-	-	1	2,1	1	1,3
	Yarı yapılandırılmış	7	27	3	6,3	10	14
Başarı testleri	Açık uçlu	-	-	2	4,2	2	2,7
	Çoktan seçmeli	-	-	4	8,5	4	5,4
	Likert	10	38,5	14	30	24	33
Dökümanlar	8	30,7	19	40,5	27	37	
Toplam	26	100	47	100	73	100	

İncelenen eserlerde toplanan verilerin hangi ölçme araçlarıyla toplandığına yönelik yapılan analizlerin toplam sonucuna bakıldığında doküman / literatür incelenmesi (f=27, %37) ve likert tip derecelendirmenin (f=24, %33) kullanıldığı başarı testlerinin makale ve tezlerde daha çok kullanıldığını söylemek mümkündür. Görüşmeler yoluyla veri toplanması makale yazarları tarafından daha çok tercih edilirken, tezlerde Türkçe dersine yönelik hazırlanan açık uçlu (f=2, %4,2) ve çoktan seçmeli testler (f=4, %8,5) yoluyla veri toplandığı görülmektedir. Yapılan görüşmelerde daha çok, görüşme yapan araştırmacıya, görüşülen kişi karşısında daha esnek bir tutum takınmasını sağlayan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının (f=10, %14) kullanıldığı dikkati çekmektedir. Doküman incelemesine dayalı çalışmaların ise daha çok tezlerde (f=19, %40,5) yapıldığı görülmektedir. Toplam veriler değerlendirilirken bazı çalışmalarda birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Makaleler ve tezlerin örneklem / çalışma gruplarına ilişkin frekans değerleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Makale ve tezlerin örneklem / çalışma gruplarına ilişkin frekans ve yüzdeler

Çalışma grupları	Tez	Makale	Toplam	
	f	f	f	%
Okul öncesi	-	1	1	1,7
İlkokul (1-4.) sınıf	1	2	3	5,2
5. sınıf	1	1	2	3,4
6. sınıf	1	3	4	6,9
7. sınıf	0	2	2	3,4
8. sınıf	0	1	1	1,7
Lisans	0	2	2	3,4
Öğretmenler	14	12	26	45

Yöneticiler	0	1	1	1,7
Müfettişler	0	1	1	1,7
Veliler	0	1	1	1,7
Ders-çalışma-kılavuz kitapları	2	6	8	13,8
Sınav Soruları	0	2	2	3,4
Diğer	1	4	5	8,6
	20	39		

Tablodan da anlaşılacağı üzere, gerek incelenen makalelerde gerekse tezlerde Türkçe öğretim programları alanında kaynak çalışma gurubu olarak araştırmacılar tarafından alanda görev yapan öğretmenler (f=26) tercih edilmektedir. Tabloda okul öncesinden lisans düzeyine kadar öğrenci gruplarıyla çalışma yapıldığı görülmektedir. Sonrasında ise yapılan çalışmalarda ders, çalışma veya kılavuz kitapların incelenmesine dayalı doküman incelemesi (f=8) amaçlı bir yol izlendiği anlaşılmaktadır.

Makale ve tezlerin örneklem büyüklüklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Makale ve tezlerin örneklem büyüklüklerine ilişkin frekans ve yüzdeler

Örneklem aralığı	Makale		Tez		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1-10 arası	2	11	7	25	9	18,8
11-30 arası	4	22	3	10,8	7	14,7
31-100 arası	4	22	14	50	18	37,5
101-300 arası	4	22	2	7,1	6	12,5
301-1000	4	22	2	7,1	6	12,5

Araştırma kapsamında incelenen makale ve tezlerden 18'inin (%37,5) örneklem büyüklüğü 31-100 aralığındadır. Bunun hemen ardından, 9 araştırmada (f=18,8) örneklem büyüklüğü 1-10 arasında ve 7'sinin de 11-30 arasında değiştiği görülmektedir. Makalelere bakıldığında genellikle tercih edilen örneklem büyüklüklerinin eşit oranda temsil edildiğini, dolayısıyla bu bakımdan çeşitliliğe rastlanıldığını söylemek mümkündür. 1000'den fazla örneklem büyüklüğüne sahip çalışma ise bulunmamaktadır. İncelenen çalışmaların bir kısmında öğretim programları, ders ve çalışma kitapları gibi yazılı kaynaklar da (çalışmanın kapsamı yerine) örneklem başlığı altında ele alınmıştır. 1-10 aralığındaki örneklem büyüklüklerine ait veriler genel olarak bu örneklem gruplarına ait olduğu hatırlanmalıdır.

Makaleler ve tezlerde rastlanan veri analiz tekniklerine ilişkin frekans değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 11. Makale ve tezlerin veri analiz tekniklerine ilişkin frekans analizleri

Kategori	Alt kategori	Makale	Tez	Toplam
		f	f	f
Betimsel	Frekans / yüzde	6	9	15
	Ortalama / Standart sapma	3	2	5
	Grafikle gösterim	0	0	0
	Toplam	9	11	20

Kestirimsel	Korelasyon Analizi	0	0	0
	t-testi	1	5	6
	ANOVA	6	7	13
	ANCOVA	0	0	0
	MANOVA	0	2	2
	MANCOVA)	0	0	0
	Faktör Analizi	0	0	0
	Regresyon Analizi	0	0	0
	Non-Parametrik Testler	3	5	8
	Yapısal Eşitlik Modeli	0	0	0
	Diğer	0	0	0
	Toplam	10	19	29
Nitel	İçerik analizi	7	6	13
	Betimsel analiz	4	2	6
	Diğer	1	1	2
	Toplam	12	9	21

Makale ve tezlerde veri analiz tekniklerinden en çok frekans / yüzde (f=20), ANOVA (f=13), içerik analizi (f=13) ve non-parametrik (f=8) testler kullanılmaktadır. İncelenen 35 tezdten 13'ünde, 25 makaleden 7'sinde verilerin analizinin hangi yöntemle yapıldığı açık olarak ifade edilmemiş ya da eksik belirtilmiştir. Özellikle karma yöntemin kullanıldığı çalışmalarda nitel ve nicel verilerin analizine ilişkin yeterli bilgi verilmediği görülmüştür. Bu tabloda ağırlıklı frekanslardaki yığılmalar çok açık olduğundan, yüzdeliklere yer verilmemiştir.

Makale ile tezlerin amaçlarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Makale ile tezlerin amaçlarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri

Amaç	Makale		Tez		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Düşünce / algı incelemesi	7	28	2	5,8	9	15
Program incelemesi / değerlendirmesi	10	40	15	42,8	23	38
Literatür / doküman incelemesi	7	28	15	42,8	22	36
Uygulama	0	0	3	8,6	3	5
Model önerisi	1	4	0	0	1	2

Çalışma kapsamında incelenen makalelerin 10 tanesi (%40) program incelemesi / değerlendirmesi, yedişer tanesi ise düşünce / algı incelemesi ve literatür / doküman incelemesi amacını taşımaktadır. Tezlerden on beşer tanesi (%42,8) program incelemesi / değerlendirmesi ve literatür / doküman incelemesi amacıyla oluşturulmuştur. Toplam değerlere bakıldığında çalışmaların ağırlıklı olarak program incelemesi / değerlendirmesi (f=23) ve literatür / doküman incelemesi (f=22) amacıyla yapıldığı görülmektedir. Makale ve tezlerin konu alanlarına ilişkin frekans değerleri Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Makale ve tezlerin konu alanlarına ilişkin frekans ve yüzdelikler

Konu Alanı	Makale		Tez		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Ders / çalışma / kılavuz kitapları	3	12	12	34,2	15	25
Program değerlendirmesi	13	52	16	45,7	29	48,3
Ortak sınavlar	0	0	3	8,6	3	5

Programa ilişkin öğretmen / öğrenci görüşleri	7	28	3	8,6	10	16,7
Öğretim yöntem ve teknikleri	0	0	1	2,9	1	1,7
Diğer	2	8	0	0	2	3,3
Toplam	25	100	35	100	60	100

Her iki çalışma türünde de ağırlık program değerlendirmeye ilişkin konuların ele alınmasıdır. Makalelerde bu konuyu öğretmen / öğrenci görüşleri, tezlerde ise ders / çalışma / kılavuz kitapları takip etmektedir. İncelenen toplam 60 makale ve tezden 29'u (%48,3) program değerlendirmesini, 15'i (%34,2) ders / çalışma / kılavuz kitaplarını konu edinmiştir.

Makale ve tezlerde kullanılan kaynak sayısına ilişkin veriler Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Eserlerdeki kaynak sayılarına ilişkin frekans ve yüzdelikler

Kaynak aralıkları	Tez		Makale		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
10-30	4	11,4	9	36	13	21,7
31-50	6	17,1	13	52	19	31,7
51-70	10	28,6	3	12	13	21,7
71 ve üstü	15	42,9	-	-	15	25

Tablodan da görüleceği gibi, makalelerde ağırlıklı olarak tercih edilen kaynak sayısı aralığı 10-50 arasındadır. Tezlerde ise, doğal kabul edilen bir bulgu olarak bu kaynak sayısı aralığı 51 ve üstü sayıda gözlenmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Belirli zaman aralıklarında çeşitli alanlara yönelik yapılan eğilim analizleri, gerek araştırmacılara gerekse bu alanda bulunan karara verici pozisyonunda çalışanlara bir fikir verebilmektedir. Bu çalışmada da bu amaca dayalı olarak, Türkçe öğretim programı ile ilgili tez ve makalelerin yayımlandığı yıl, yazar sayısı, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri gibi değişkenler açısından analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 2000 yılından günümüze dek yayımlanmış ve tam erişimine ulaşılabilen toplam 35 lisansüstü tez 25 akademik makale incelenerek belli sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkçe öğretim programına ilişkin çalışmaların 2007, 2009, 2012 yıllarında yoğunlaştığı görülmektedir. Aktaş ve Yurt (2015)'un çalışmasında da Türkçe eğitimi alanındaki makalelerin benzer yıllarda yoğunlaştığı sonucuna varılmıştır. Bu durumun temel sebepleri arasında 2005-2006 eğitim-öğretim yılı ile Türkçe öğretim programında yapılan köklü değişikliğin sonuçlarını takip etme amacı ve 2012 eğitim-öğretim yılında yenilenen ders / çalışma / kılavuz kitaplarını inceleme ihtiyacı gösterilebilir. Programa ilişkin bu değişikliklerin değerlendirilmesi ve programın öğelerinin farklı açılardan ele alınmasını amaçlayan bu çalışmalar genellikle ortaokul düzeyini kapsamaktadır. Çalışma kapsamında incelenen ve erişime açık 35 tezden 27'si yüksek lisans düzeyinde iken 8 tanesi doktora düzeyindedir.

2005'ten bu yana geçen 16 yıllık zaman dilimi dikkate alındığında, doktora tezlerinin nicelik bakımından olduğu kadar, özellikle yöntembilim açısından da yetersiz olduğu söylenebilir.

Çalışmada ele alınana ana temalar açısından çeşitli sonuç ve çıkarımlarda bulunulabilir. Çalışma kapsamında ele alınan makalelerin büyük çoğunluğunun tek yazarlı ya da iki yazarlı olduğu görülmüştür. Benzer bir bulguya Saracaloğlu vd. (2013) ile Ozan ve Köse (2014)'ye ait çalışmalarda rastlanmış, çalışmada eğitim programları ve öğretim alanındaki makalelerin büyük çoğunluğunun tek ya da iki yazarlı olduğu belirtilmiştir. Bu duruma yol açan temel nedenlerinden birinin Türkiye'deki akademik yükselme ve atanma kriterleri nedeniyle akademisyenlerde oluşan kariyer kaygısı nedeniyle tek yazarlı yayın yapma ihtiyacı olabileceği dikkate alınması gereken bir durumdur. Ayrıca Arık ve Türkmen (2009)'in eğitim bilimleri alanında makalelerin incelenmesine yönelik çalışmasında da makalelerin yazar sayısına bakıldığında makale başına 1,9 yazar düştüğü görülmüş, bu durum yine benzer çalışmalarda yapılan yoruma benzer biçimde, alanda araştırma yapanların farklı disiplinler ile ya da değişik araştırmacılarla çalışmaya olumlu bakmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Al (2005) yaptığı araştırmada ise bu durumun tersine dünyada Türkiye'den farklı olarak son yıllarda ortaklaşa yayın yapma eğilimi olduğunu belirtilmiştir. Bu bakımdan, araştırma yapma konusunda ekip çalışmasının artmasına neden olabilecek güdülerin teşvik edilmesinde yarar görülmektedir.

Hem makalelerde hem de tezlerde araştırma-inceleme türünün ağırlıkta olduğu sonucuna varılmıştır. Toplam 60 çalışmanın 36 tanesi araştırma türünde, 24 tanesi kuramsal derleme niteliğindedir. Ozan ve Köse (2014) tarafından yapılan ait bir çalışmada da incelenen makalelerin ağırlıklı olarak araştırma-inceleme türünde olduğu görülmektedir. Benzer bir sonuç, Farhoomand ve Drury (1999), Ok (2009), Fazlıoğulları ve Kurul (2012) ile Orlikowski ve Baroudi'nin (1991) yapmış olduğu içerik analizi çalışmalarında da dile getirilmektedir. Bu durumun Türkçe öğretim programındaki değişikliklerin olumlu-olumsuz yanlarının ve sonuçlarının somut verilerle takip edilmesi gerekliliğinden kaynaklandığı söylenebilir.

İçerik analizine tabi tutulan makale ve tez çalışmalarının her ikisinde de araştırma yöntemi olarak sırasıyla en çok nitel, nicel ve karma yöntemler kullanılmaktadır. Bu konuda alan yazın incelendiğinde çalışmamızdan farklı olarak Erdoğan ve arkadaşları (2015) eğitim programlarına ilişkin çalışmalarda nicel yöntemlerin daha sık kullanıldığını belirtmiştir. Yukarıda değinilen paragrafta adı geçen eserlerin hepsinde de bu duruma yönelik bulgulara rastlanılmıştır. Ancak, bu çalışmanın yalnızca 'Türkçe eğitim / öğretim programı' anahtar kelimesini kapsadığı ve bu alanda doküman analizi gibi, doğası gereği, nitel yöntemlere daha sık başvurulduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

İncelenen çalışmaların yarısından fazlasının betimsel tarama modeline dayalı olarak yürütüldüğü gözlenmiştir. Çeşitli alanlarda yapılan içerik analizi çalışmalarında (Göktaş *vd.*, 2012; Fazlıoğulları ve Kurul, 2012; Kaleli Yılmaz, 2015; Karadağ, 2010; Ok, 2009; Ozan ve Köse, 2014; Selçuk *et. al.*, 2014; Şimşek *et. al.* 2009; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013) değişik alanda yapılan araştırmaların ağırlıklı olarak yine betimsel tarama türünde olduğu sonucu, bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Genellikle nicel araştırmalar kapsamında altında bulunan betimsel tarama modelinin Türkçe öğretim programı ile ilgili nitel çalışmaların yöntem bölümünde sıklıkla kullanıldığı da göze çarpmaktadır. Karadağ (2010) bir çalışmasında bu konuya değinmiş, araştırmalarda kullanılan modeli isimlendirme hatalarına sıkça rastlandığını belirtmiştir. Diğer önemli bir bulgu ise ele alınan çalışmalardan 16'sında araştırmanın yönteminin açık olarak belirtilmemesidir. Analizi yapılan çalışmaların, yine benzer şekilde, altısında yöntem bölümü bulunmamaktadır. Çalışmaya ilişkin bu tür önemli bilgilerin belirtilmemesinde ihmal ve bilgi eksikliğinin rol oynadığı düşünülebilir.

Çalışma kapsamında incelenen veri toplama araçlarının başında dokümanlar gelmekle birlikte onu likert tipli ölçekler ve yarı yapılandırılmış görüşme formları takip etmektedir. Bu bulguyu destekleyen verilere Öztürk ve Müdar (2013) ile Sözbilir, Güler ve Çiltaş'ın (2012) çalışmalarında rastlanmaktadır. Alternatif / tamamlayıcı değerlendirme araçlarına (kavram haritaları, portfolyo, rubrik, yapılandırılmış grid *vb.*) hiç yer verilmediği gibi açık uçlu anket / başarı testi / yetenek testlerine de yeterince yer verilmediği görülmüştür. Bu araştırmada da bu tür veri toplama araçlarına rastlanmamıştır.

Ele alınan makale ve tezlerin örneklem / çalışma gruplarını büyük oranda öğretmenler oluşturmaktadır. Bu durum birçok makalede program ve programın uygulanışı hakkında en fazla bilgi sahibi olabilecek kişilerin öğretmenler olduğu gerekçesiyle açıklanmıştır. Öğretmenlerden sonra en çok başvurulan çalışma grubu ise öğrenciler ve ders / çalışma / kılavuz kitaplarıdır. Literatür incelendiğinde, araştırmalarda en çok başvurulan örneklem gruplarının öğretmenler, öğrenciler ve kitaplar olduğu sonucuna varılmıştır (Göktaş *vd.*, 2015; Kurt ve Erdoğan, 2015; Öztürk ve Müdar, 2013; Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dünder 2014). Türkçe eğitim / öğretim programlarıyla ilgili yapılan çalışmaları kapsıyor olsa da, bu araştırmada başvurulan örneklem grupları ya da çalışma kapsamı da literatürle benzerlik taşımaktadır. Ancak bu noktada kitapların bazı çalışmalarda evren ve örneklem başlığı altında bazılarında ise veri toplama araçları arasında gösterildiğini ve çalışmamızın eserlerdeki bilgileri referans aldığını belirtmek gerekir.

Makale ve tezlerin örneklem büyüklükleri ağırlıklı olarak 31-50 (%37,5) aralığındadır. Buna benzer bir bulguya Varışoğlu, Şahin ve Göktaş'a (2013) ait çalışmada rastlanmış ve

incelenen makalelerin örneklem büyüklüklerinin çoğunlukla 31-100 aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen çalışmaların bir kısmında veri toplama aracı olarak kabul edilen yazılı kaynakların bazı çalışmalarda ise örneklem içine alındığı görülmüştür. Konuyla ilgili olarak Koçak ve Arun (2006) içerik analizi çalışmalarında örneklem grubu olarak farklı türde yazılı kaynaklara başvurmanın mümkün olduğunu belirtse de, bu durumun ‘çalışma kapsamı’ başlığı altında değerlendirilmesi gerektiği burada ifade edilmelidir.

Makale ve tezlerde en çok başvurulan veri analiz tekniklerinin başında frekans / yüzde, ANOVA ve içerik analizi gelmektedir. İncelenen çalışmaların bazılarında birden fazla analiz tekniğine başvurulduğu ve incelenen 60 çalışmadan 20’sinde veri analiz tekniklerinin açık ve tam olarak belirtilmediği de göz önünde bulundurulmalıdır. Erdoğan ve arkadaşlarının (2015) çalışmasına ait bulgular da bilgileri destekler niteliktedir. Arık ve Türkmen (2009) de nicel çalışmalarda en sık kullanılan tekniklerin frekans ve yüzde belirtme, ANOVA ve t-testi olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, araştırmada elde edilen bulgular literatürde belirtilen bulgulara benzerlik sergilemektedir.

Ele alınan çalışmaların amaçlarında ilk sırayı program değerlendirmesi / incelemesi almakla birlikte, bunu literatür / doküman incelemesi ve düşünce / algı incelemesi takip etmektedir. 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programına ait 60 çalışmanın içinde uygulama ve model önerisi) gibi alanlarda yeterince çalışma olmadığı göze çarpmaktadır. Yukarıda bahsedildiği gibi, çalışmaların konu olarak büyük oranda ‘program değerlendirme’ niteliğinde yapılmakla birlikte, programın ve dersin önemli bir ögesi olan ders / çalışma / kılavuz kitaplarını da kapsadığı dikkati çekmiştir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013)’in çalışmasında da Türkçe eğitimi ile ilgili çalışmaların yoğunlukla dersin öğretim boyutu, kitap inceleme ve tutum / ilgi / görüş / durum belirleme üzerine olduğu dile getirilmiştir.

İncelenen tezlerde kullanılan kaynak sayısının ağırlıklı olarak 71 ve üstü olduğu, makalelerde ise kaynak sayısının 31-50 aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Arık ve Türkmen’e ait bir çalışmada (2009) makalelerde ortalama 27 kaynaktan yararlandığı ortaya konulmuştur. Tezlerin daha kapsamlı ve uzun soluklu bir çalışma türü olması bu durumun gerekçeleri arasında gösterilebilir.

Sonuç olarak, 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programı konusunda yayınlanan makale ve tezler incelendiğinde 2007 yılı itibarıyla artış olduğu, makalelerde az sayıda yazar tercih edildiği, nitel çalışmaların yoğunlaştığı, verilerin çoğunlukla anket veya likert tipi ölçeklerle ile dokümanlarla toplandığı, nitel, betimsel ve kestirimsel analiz tekniklerinin yakın oranda kullanıldığı tespit edilmiştir. Bir diğer sonuç ise çalışmaların yöntem

bölümlerinde eksiklikler ve hatalar bulunduğu, araştırmacıların yöntem bilgisinde sıkıntılar olduğudur.

Çalışma sonuçları ışığında Türkçe öğretim programına ilişkin yapılacak çalışmalar konusunda şu öneriler getirilebilir:

- Daha güvenilir veriler elde edilebilecek karma yöntemlere daha sık başvurulabilir.
- Makale çalışmalarında farklı alanlar ile iş birliğine gidilerek ekip çalışmasına yönelik çok yazarlı çalışmalar tercih edilebilir.
- Alternatif / tamamlayıcı ölçmede başvuru alan veri toplama araçlarına yönelerek daha zengin, çok yönlü ve derinlemesine bilgi edinme yoluna gidilebilir.
- Türkçe öğretim programına ilişkin araştırmalarında farklı örneklem gruplarını (veli, yönetici, lisansüstü öğrenci, denetmen vb.) içine alan çalışmalar yapılabilir.
- Uygulama ve model önerisi niteliğinde çalışmalara ağırlık verilebilir.
- Tez ve makale çalışmaları yapacak kişilerin yöntem bilgilerini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Yöntem bölümüne ilişkin verilerin tam ve doğru olarak verilmesi standardizasyon çalışmaları yapılabilir.

Kaynaklar

- AKTAŞ, E. ve YURT, S. U. (2015). Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi. *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 10(7), 73-96.
- AL, U. (2005). Çok yazarlılığın bilimsel iletişimdeki yeri. M. E. Küçük (Yay. haz.) Prof. Dr. Nilüfer Tuncer'e Armağan içinde, 31-41. Ankara: TKD
- ARIK, R. S. ve TÜRKMEN, M. (2009, Mayıs). *Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan sözlü bildiri. <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/488.pdf>.
- BOZKURT, B. Ü. ve UZUN, N. E. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazın değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler / yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- ELMORE, P. B. ve WOEHLEKE, P. L. (1996). *Research methods employed in American Educational Research Journal, Educational Research and Review of Educational Research from 1978 to 1995*. American Educational Research Association'da sunulan sözlü bildiri, New York.
- ERDEM, D. (2011). Türkiye'de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 14-147.

- ERDOĞAN, M., KAYIR, Ç. G., KAPLAN, H., ÜNAL, Ü. Ö. A. ve AKBUNAR, Ş. (2015). 2005 yılı ve sonrasında geliştirilen öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri; 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaların içerik analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 171-196.
- FARHOOMAND, A. ve DRURY, D. H. (1999). A Historiographical examination of information systems. *Communications of the Association for Information Systems*. 1(19). <http://aisel.aisnet.org/cais/vol1/iss1/19> adresinden 01.11.2016 tarihinde alınmıştır.
- FAZLIOĞULLARI, O. ve KURUL, N. (2012). Türkiyedeki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 43-75.
- GÖKTAŞ, Y., HASANÇEBİ, F., VARİŞOĞLU, B., AKÇAY, A., BAYRAK, N., BARAN, M. vd.. (2012). Trends in Educational Research in Turkey: A Content Analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 455-460.
- KALELİ YILMAZ, G. (2015). Analysis of technological pedagogical content knowledge studies in Turkey : A Meta-synthesis Study. *Education and Science*, 40(178), 103-122.
- KARADAĞ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 10(3), 75-87.
- KARADAĞ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 49-71.
- KARAKÜTÜK, K. (2001). *Demokratik Laik Eğitim*. Ankara: Anı.
- KOÇAK, A. ve ARUN, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(3), 21-28.
- KURT, A. ve ERDOĞAN, M. (2015). Content analysis and trends of curriculum evaluation research: 2004-2013. *Education and Science*, 40(178), 199-224.
- ORLIKOWSKI, W. J. (1991). Integrated information environment or matrix of control? The contradictory implications of information technology. *Accounting, Management and Information Technologies*, (1:1), 9-42.
- OZAN, C. ve KÖSE, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- ÖZTÜRK, E. ve MÜDAR, E. (2013). *Türkiye’de İlköğretim 1-5. Sınıflar Arasında Türkçe Öğretimi ile İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Eğilimleri ve Değerlendirilmesi*, VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, 189-196.
- SARACALOĞLU, A. S., GÜNDOĞDU, K., ALTIN, M., AKSU, N., KOZAĞAÇ, Z. B. ve KOÇ, B. (2013). *Yaratıcı düşünme becerisi konusunda 2000 yılı ve sonrasında yayımlanmış makalelerin incelenmesi*. International Symposium on Changes and New Trends in Education Kongresinde sunulan sözlü bildiri. 22-24 Kasım 2013, Konya.
- SELÇUK, Z., PALANCI, M., KANDEMİR, M. ve DÜNDAR, H. (2014). Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39 (173), 430-453.
- SEVİM, O. ve İŞCAN, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1863-1873.
- SÖZBİLİR, M. ve KUTU, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education* [Special issue], 1-22.

- SÖZBİLİR, M., GÜLER, G. ve ÇİLTAŞ, A. (2012). Türkiye’de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12, 565-580.
- VARIŞOĞLU, B., ŞAHİN, A., ve GÖKTAŞ, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.